

من در اینجا بپریم

حامد حجتی

گفت و گو با امام عزیز حسن اویچ امام جماعت زاگرب

سالگرد ارتحال امام بهترین بهانه است تا آنهایی که دوست دارند امام را بیش تر بشناسند به کشور ما سفر کنند. امام آن چنان تأثیر شگرف‌نورانی نابی در وجود انسان‌ها دارد که بی‌شک آنان که با نام امام آشنا شدند همواره خود را در فضایی معطر و زیباتر از دیگران می‌بینند. در بین میهمانان‌های روح‌الله گاهی انسان‌هایی پیدا می‌شوند که نفس آن‌ها سبزتر و روحانی‌تر است. انسان‌هایی که رسیدن به آرمان‌های انسانی برایشان از هر چیز دیگر عزیزتر و دوست‌داشتنی‌تر است.

خرداد سال ۸۱ بود و فضای شهرهای ما از عطر یاد خمینی کبیر آینده با خبر شدیم گروهی از قلب اروپا به ایران سفر کرده‌اند. گروهی که شاید در نوع خود بی‌نظیر بودند فکرش را بکنند. حدود ۱۲ جوان مسلمان به همراه ۲ یا ۳ همراه از کشور کرواسی به ایران بیایند تا آینده خودشان را انتخاب کنند. این دوازده جوان پاک که چشم‌های آبی و صورت بورشان فریاد می‌زد از هوای اروپا بسیار تنفس کرده‌اند آمده بودند تا گمشده خودشان را در شهر ما بیابند. شهری که آشیانه آل محمد است. امام عزیز حسن اویچ امام جماعتی زاگرب و ۱۲ جوان آمده بودند به ایران آن‌ها دوره‌های ابتدایی علوم اسلامی را در کشور خودشان به پایان رسانده بودند و حالا برای ادامه تحصیل ایران را انتخاب کرده بودند و دوست داشتند یا در دانشگاه و یا حوزه این زندگی را برای خودشان رقم بزنند. خیلی از میهمان‌های خارجی با هزینه‌های خاص به ایران می‌آیند اما این‌ها با هزینه شخصی به این سفر آمده بودند. راستی چه تحول عظیمی روح الله در روح این‌ها جریان داده است. و چه رسالت بزرگی بر دوش ماست. با خبر شدیم شب را در یکی از هتل‌های قم استراحت می‌کنند، به همراه دوستان به محل اقامت آن‌ها رفتیم. خسته بودند و تازه شام خورده بودند، اما وقتی ما را دیدند با روی باز و گشوده ما را هم در جمع خودشان قبول کردند. اگرچه ساعتی از شب گذشته بود اما پای حرف‌هایشان که نشستیم اصلاً عبور تند ثانیه‌ها را از یاد بردیم.

امام عزیز که بسیار مهربان و دوست‌داشتنی بود را برای صحبت انتخاب کردیم. بچه‌ها در سالن هتل مشغول صحبت کردن بودند بعضی‌ها نوشابه می‌خوردند و بعضی‌ها هم ما را با چشم‌های پرسش‌گرشان ورنانداز می‌کردند.

سه قسم اول تقلید باطل و تنها گونه چهارم صحیح است. دو قسم اخیر تقلید در قرآن آمده است:

۱. تقلید جاهل از جاهل باطل است: وقتی به مشرکان گفته می‌شد. چرا از خدا و پیامبر پیروی نمی‌کنید، می‌گفتند: ما پدران خود را بر این روش یافته‌ایم. قرآن پاسخ می‌دهد: اگر پدران‌شان از روی جهالت مسیر باطلی را طی کرده‌اند، آیا این‌ها نیز باید پیروی کنند. (مائده: ۱۰۴)

۲. تقلید جاهل از عالم صحیح و لازم است: فأسئلوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون (نحل: ۴۳) (۳)

همبستگی مکانیکی (Mechanical Solidarity)

این نوع همبستگی در جوامع ساده و ثانویا یافت می‌شود. ویژگی این جوامع عبارتند از:

- همانندی مبانی اخلاقی و اجتماعی مشترک وجود دارد.
- همنوایی و همسویی با سنت‌ها بسیار است.
- تنوع و تفاوت‌های فردی محدود است.
- غالب دارایی‌ها و ثروت در تملک عامه مردم است.
- مذهب شکل پرستش و مراسم یومیه دارد.
- تفکر و سکوت فردی به وسیله آرای عمومی کنترل می‌شود.
- شبکه‌های خویشاوندی بسیار گسترده و وسیع است.
- روابط بین شخصی براساس وفاداری و اعتماد و اطمینان استوار است.
- جهت‌گیری زندگی مردم خدایی و مقدس است.
- زندگی تحت فرمان ارزش‌های مذهبی است.
- عواطف و احساسات به عنوان یک ارزش عمده محسوب می‌شود.
- قوانین سرکوبی و کیفری است.

همبستگی ارگانیکی (Organic Solidarity)

این نوع همبستگی در جوامع پیچیده صنعتی یافت می‌شود. ویژگی‌های این جوامع عبارتند از:

- تنوع اخلاقی و اجتماعی در این جوامع زیاد است.
- ذاتاً خالی از سنت هستند.
- تفاوت‌های فردی و تنوع تشویق می‌شود.
- اکثر دارایی‌ها در تملک خصوصی افراد است.
- مذهب رسماً نهادی شده است.
- اجتماع کنترل کمتری بر تفکر و سلوک افراد دارد.
- خانواده کوچک و هسته‌ای است.
- روابط بین افراد بر اساس قراردادهاست.
- جهت‌گیری و تمایلات زندگی مردم ناسوتی و بشری است.
- عقل‌گرایی به عنوان یک ارزش محسوب می‌شود.
- قانون جبران‌کننده و اصلاحی است. (۴)

..... پی‌نوشت‌ها

۱. نورالثقلین، ج ۳، ص ۳۰
۲. هزار و یک نکته از قرآن، اکبر دهقان، چاپخانه بزرگ قرآن کریم، قم، ص ۶۶۶
۳. همان، ص ۶۴۷
۴. مبانی جامعه‌شناسی، دکتر رحمت‌الله صدیق، جزوه، ص ۵۳

دیدار آشنا: چرا ایران را برای کارتان انتخاب کردید؟

امام عزیز حسن اویج:

من قبلاً به ایران آمده‌ام و ایران را می‌شناسم اما این بار می‌خواستم دسته‌گلهایم بیایند و ایران را ببینند و از این عشق به ایران بهره ببرند.

دیدار آشنا: از کرواسی برایمان بگویید و از کارهایتان.

امام عزیز: در کرواسی ۱۵۰ هزار مسلمان زندگی می‌کنند، که همه آن‌ها به لا اله الا الله معتقدند من فکر می‌کنم باید با پرورش جوانان مسلمان حرکتی اساسی در بین آن‌ها انجام دهیم. به نظر ما این بچه‌هایی که الان با ما آمدند باید درشان را در حوزه یا دانشگاه ادامه بدهند تا بتوانند در جمعیت ۱۵۰ هزار نفری مسلمان کرواسی تأثیر بگذارند. و من خواستم این بچه‌ها با آمدن به ایران آینده خودشان انتخاب کنند و همه چیز را ببینند و آن وقت قدم در این راه بگذارند.

دیدار آشنا: مگر نظر مردم درباره ایران در کرواسی چگونه است؟

امام عزیز: متأسفانه اروپا که ادعا می‌کند دارای تمدن است بسیار علیه ایران تبلیغات سوء می‌کند و نمی‌خواهد به خوبی‌های ایران اعتراف کند. در غرب می‌گویند ایرانیان آدم‌های متحجر هستند. آن‌ها عقب افتاده‌اند و... البته از زمانی که قضا یای ۱۱ سپتامبر اتفاق افتاد دیگر به صورت علنی می‌گویند الان وقت جنگ اسلام و مسیحیت است. آن‌ها همه مسلمانان را تروریست می‌دانند.

دیدار آشنا: خب شما با توجه به این همه هجمه مشغول چه کاری در زاگرب هستید؟

امام عزیز: ما برنامه دراز مدتی را برای این جریان ریختیم و شروع کردیم به همکاری با ایران و مصر تا سطح علمی بچه‌های مدرسه خودمان را بالا ببریم، تا کسانی که از مدرسه اسلامی زاگرب فارغ التحصیل می‌شوند در این‌گونه تصمیم‌گیری‌ها دخیل باشند.

تبلیغات علیه ایران باعث شده که الان خیلی‌ها حاضر نشوند بچه‌هایشان برای ادامه تحصیل به ایران بیایند. ولی من معتقدم ایران کشوری است بزرگ از لحاظ فرهنگی و مذهبی و می‌تواند به بچه‌های ما انرژی کار بدهد.

دیدار آشنا: گمشده شما چیست که شما را به ایران کشانده است، شما که در اروپا همه نعمت را دارید؟

امام عزیز: آنچه مرا جلب کرده در ایران و اسلام و شاید تمام متفکران دینی را نیز به خودش جلب کرده است این مسأله است که ما دنبال یک پناهگاهی هستیم که اولاً مسلمان باشد و ثانیاً در مقابل کفر و استبداد سر تعظیم فرود نیاورد و ایران شما سرزمینی است که هنوز پای شعار اساسی و قدیمی خودش که

شیطان بزرگ آمریکاست، ایستاده است و عقب‌نشینی نکرده است. ایران سرزمینی است که به همه مسلمانان احترام گذاشته و این احترام متقابل باعث شده است که مسلمانان عاشق ایران بشوند.

من وقتی به ایران می‌آیم احساس می‌کنم به خانه دومم آمدم، اصلاً احساس غریبی نمی‌کنم.

دیدار آشنا: پس احساس می‌کنید این احترام متقابلی که در ایران نسبت به ادیان و مذاهب دیگر وجود دارد باعث محبوبیت ایران شده است؟

امام عزیز: ما همه شعار لا اله الا الله را بر لب داریم و این در واقع مبنای وحدت ماست. من با یکی از روزنامه‌های زاگرب مصاحبه کردم در آن‌جا گفتم: شما ادعا می‌کنید اروپایی هستید و متمدن. اگر راست

این همه آرزو در چشم‌های این مرد موج می‌زند، برای این که ما کشور ایده آل مسلمانان هستیم اما چقدر بوی نفرت انگیز اختلاف‌ها و کج سلیقه‌ی‌ها در بین ما موج می‌زند.

می‌گویند همان قدر که ایران به غیرمسلمانان احترام می‌گذارد شما در کشور خودتان به مسلمانان احترام بگذارید. من به آن‌ها گفتم در ایران آنقدر آزادی بیان هست که تمام ادیان و مذاهب به راحتی می‌توانند زندگی کنند و حتی نسبت به عملکردها پیشنهاد یا انتقاد داشته باشند، ولی من به عنوان امام جماعت شما در مسجد زاگرب وقتی می‌خواهم حرف بزنم باید سمت راست و چپم را نگاه کنم که چه کسی دارد از من مواظبت می‌کند.

دیدار آشنا: برگردیم به کارهای شما. با توجه به این‌که شما در قلب اروپا هستید چگونه توانستید یک جوان مسلمان را تربیت کنید که هم دارای اعتقادات خاصی باشد، هم با مظاهر تکنولوژی و زندگی غربی کنار بیاید.

امام عزیز: ما در مدرسه اسلامی زاگرب از پیش دبستانی داریم تا دیپلم، من بارها با خودم گفتم اگر

بخواهیم با این بچه‌ها خیلی سخت برخورد کنیم که از دست می‌روند یعنی آن قدر آن طرف جذابیت دارد که با یک سخت‌گیری کوچک ما این بچه‌ها از دست بروند. اگر بخواهیم اصول را نگوئیم که دیگر مسلمان نیستیم. به این نتیجه رسیدیم که باید متعادل باشیم، ما سعی کردیم هم بهترین باشیم و هم متدین‌ترین.

ما روی اعتقادات آدم‌ها کار کردیم نه روی ظواهر؛ یعنی هر کاری که بچه‌ها انجام می‌دهند در واقع می‌توانند از کارهایشان دفاع کنند و جوابگو هستند. با توجه به اینکه اگر زنی در زاگرب حجاب داشته باشد نمی‌تواند کارهای اجتماعی انجام دهد، ما بچه‌ها را به شکلی تربیت کردیم که در واقع جوابگو باشند. یعنی کار روی اعتقادات و این‌که خودشان بتوانند انتخاب کنند و فکر می‌کنیم این کار درست‌ترین کاری بود که ما انجام داده‌ایم.

به این وسیله در واقع ما توانستیم یک جوان اروپایی تربیت کنیم که تمام اعتقادات یک مسلمان را دارد و البته یک جوان اروپایی هم هست. جالب است بدانید در کرواسی ۱۰٪ مردم مسلمان هستند اما ۲۰٪ از اساتید دانشگاه‌ها مسلمان هستند و این خود در واقع نشان می‌دهد که مسلمانان بسیار تأثیرگذارند. مسلمانی که در کشورهای عربی یا ایران به دنیا می‌آید با مسلمانی که در قلب اروپا به دنیا می‌آید بسیار متفاوت است، مسلمانی را که در غرب به دنیا می‌آید بلافاصله با لقب تروریسم صدا می‌زنند و اگر ما حد اعتدال را رعایت نکنیم اصلاً نمی‌توانیم اعتقادات خودمان را نگه داریم.

دیدار آشنا: چه توصیه‌ای به مسلمانان جهان دارید.

امام عزیز: باید یک کار گسترده و نامحسوس انجام بدهیم تا اروپایی‌ها درک کنند که آن‌ها تروریست هستند نه ما، متأسفانه ما هنوز باهم متحد نیستیم. اگر کشورهای اسلامی و عربی با هم متحد بودند فلسطین این‌گونه نبود.

شب از نیمه گذشته است. چشم‌های امام عزیز از خستگی سنگینی می‌کند، البته لبخند چهره دوست داشتی‌اش اصلاً نمی‌خواهد تصور خستگی را به ما القا کند. قرار است فردا صبح از شهر قم دیدن کنند. امروز بعد از ظهر هم به خانه امام رفته‌اند و پرايشان خیلی جالب بوده است. یکی از دخترخانم‌های این گروه در خانه زیبا و محقر امام گفته است: امامی که با دمپایی‌اش به دهان آمریکا می‌زد در همین جا زندگی می‌کرد. و خلاصه خیلی اتفاقات دیگر. خیلی دوست داشتیم باز هم با امام عزیز حرف بزنیم اما نشد. وقتی پله‌های هتل را بالا می‌رفت با خودم گفتم: این همه آرزو در چشم‌های این مرد موج می‌زند برای این‌که ما کشور ایده‌آل مسلمانان هستیم اما چقدر بوی نفرت‌انگیز اختلاف‌ها و کج سلیقه‌ی‌ها در بین ما موج می‌زند.